

MAAELUMINISTEERIUM

Eesti Mesinike Liit
Eesti Kutseliste Mesinike Ühing
Eesti Meetootjate Ühendus

Teie: 18.03.2016

Meie: Kuupäev digiallkirjas nr 8.2-1/394-2

Vastuskiri taimekaitseaduse muutmise seaduse kohta

Austatud mesindusorganisatsioonid

Täname Teid seoses taimekaitseaduse muutmisega mesindusega seotud probleemidele tähelepanu juhtimast. Alljärgnevalt märgime seoses Teie seisukohtadega järgmist.

1. Fikseerida õitsvate taimede (nii looduslikud kui ka kultuurtaimed) taimekaitsevahendite töötlemise keeld.

Märgime, et põllumajandusministri 29. novembri 2011. aasta määruse nr 90 „Taimkaitsevahendi kasutamise ja hoiukoha täpsemad nõuded¹” paragrahv 4 lõike 8 kohaselt on keelatud pritsida alal, millel on õitsvaid taimi, välja arvatud juhul, kui taimekaitsevahendi pakendi märgistusel on märges, et seda võib kasutada taimede õitsemise ja mesilaste lendluse ajal. Rõhutame, et eelnimetatud keeld kehtib alates 2006. aastast¹ mistahes õitsvate taimede suhtes, sealhulgas õitsvate looduslike ja kultuurtaimede suhtes. Seega puudub vajadus nimetatud keelu dubleerivaks regulatsiooniks.

Maaeluminister väljendas samasisulist seisukohta nii 22. jaanuaril 2014. aastal toimunud mesinduse ümarlaval kui ka 7. märtsil 2014. aastal toimunud Maaülikooli, Maaeluministeri, Põllumajandusameti ning mesindus- ja põllumajandussektoris tegutsevate erialaorganisatsioonide² nõupidamisel, mille arutelu tulemuste kohta on asjaosalistele edastatud protokollid. Samuti on eelnimetatud keelu kehtivus ära märgitud 5. märtsil 2014. aastal koostatud dokumendis „Mesilaste kaitseks ettevõetud ja ettevõetavad sammud taimekaitse valdkonnas”, mis edastati mesindussektoris tegutsevate erialaorganisatsioonidele enne 7. märtsi 2014. aasta nõupidamist.

2. Sisse seada kohustus teha põlluraamatusse vajalikud sissekanded hiljemalt taimekaitsetööde teostamisele järgneval päeval

Taimekaitseaduse § 78 lõike 6 kohaselt peab isik, kes kasutab taimekaitsevahendit oma majandustegevuses, arvestuses ära näitama kasutatud taimekaitsevahendi nimetuse,

¹ Põllumajandusministri 20.04.2006 määrus nr 50 „Nõuded taimekaitsevahendite kasutamisele^{1c}”, RTL 2006, 36, 627.

² Kohtumisel osalesid esindajad Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu, Eesti Mesinike Liidust, Saaremaa Meetootjate Ühingu, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskogust
Lai tn 39 // Lai tn 41 / 15056 Tallinn / 625 6101/ info@agri.ee / www.agri.ee
Registrikood 70000734

kasutuskorra aja, kulunormi, maa-ala ja taimekaitsevahendit kasutati. Taimekaitsevahendi kasutamise teenuse tellimise korral peab teenuse saaja lisaks arvestust teenuse osutaja kohta. Veeseaduse § 26¹ lõike 8 punkti 8 kohaselt peab põllumajandusega tegelev isik iga põllu kohta pidama põlluraamatut, millesse tuleb kanda taimekaitseaduse § 78 lõikes 6 nimetatud andmed. Maaeluministeerium on valmis kaaluma vajadust täiendada taimekaitseaduse nimetatud sätet arvestuse pidamise ajaga, kohustades asjakohaseid andmeid märkima kas paber kandjal või elektrooniliselt hiljemalt taimekaitsetööde teostamisele järgneval päeval.

3. Sätestada taimekaitsetööde teostajatel (kõrgendatud riskiastmega tegevus) kohustuslik vastutuskindlustus.

Tulenevalt asjaolust, et taimekahjustaja tõrjevajaduse hindamisel ning sobiva tõrjeabinõu ja selle rakendamise aja valiku üle otsustamisel peab isik lähtuma eelkõige kohapeal tehtud vaatluse tulemusel saadud teabest³ – ei saa kõiki taimekaitsetöid liigitada meelevaldselt kõrgendatud riskiastmega tegevuseks. Kahjurputukate, taimehaiguste ning ebasoovitavate taimeleikide mõju ära hoidmiseks, piiramiseks või tõrjumiseks on võimalik kasutada erinevaid taimekaitsevahendusi – bioloogilisi, mehaanilisi või keemilisi. Keemilised lahendused hõlmavad või võivad hõlmata nii sünteetilise kui loodusliku päritoluga aineid. Samas nendime, et sõltuvalt toote omadustest võib teatud taimekaitsevahendite kasutamist, nt väga mürgiste taimekaitsevahendite kasutamist, pidada teatud tingimustes suurema ohu allikast lähtuvaks tegevuseks. Suurema ohu allika valitseja riskivastutus on juba reguleeritud võlaõigusseaduses⁴, mistõttu puudub vajadus taimekaitseaduse täiendamiseks taimekaitsetöö tegija kohustusliku vastutuskindlustuse nõudega.

4. Määrata selge vastutus Eestis kasutatavate taimekaitsevahendite juhendmaterjalide (kasutusjuhendid ja infolehed) kvaliteedi eest.

Taimekaitsevahendi etikett on esmane juhise selle kasutajale, mis annab teavet toote kasutamistingimuste, otstarbe ja ohutusnõuete kohta. Põllumajandusamet on 2016. aasta taimekasvatuseperioodiks üle vaadanud kõik mesilastele potentsiaalselt ohtlike insektitsiidide etiketid ja viinud sisse mitmete toodete infolehtedes parandused sõnastuse osas arusaamatuste vältimiseks. Taimekaitsevahendi turulelaskmiseks esitab isik taimekaitseaduse § 65 lg 1 kohaselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009 artiklites 30, 33, 40, 47, 51 ja 53 nimetatud loa saamiseks taotluse Põllumajandusametile. Enne loa väljaandmist Põllumajandusameti poolt kooskõlastab loa taotleja Põllumajandusametiga taimekaitsevahendi märgistuse.

Märgime, et kõikide kemikaalide, sh taimekaitsevahendite ohutuskaardid tuleb koostada kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist käsitlevas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklis 31 sätestatud nõuete kohaselt.⁵ Taimekaitseaduse § 73¹ lõike 1 kohaselt lasub see kohustus taimekaitsevahendi loa omajal. Taimekaitsevahendi loa omaja ajakohastab taimekaitsevahendi märgistuse viivitamata pärast iga muudatust taimekaitsevahendi klassifikatsioonis ja märgistuses kemikaaliseaduse ja komisjoni määruse (EL) nr 547/2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu

³ Põllumajandusministri 05.11.2013 määrus nr 62 „Integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamise tingimused ja viis^{1c}“ ja taimekaitseaduse § 78 kohaselt on integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamine professionaalsel taimekaitsevahendi kasutajal kohustuslik.

⁴ Võlaõigusseadus §-d 1056, RT I, 11.03.2016, 2.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur ning muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93, komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1–850).

määrust (EÜ) nr 1107/2009 seoses taimekaitsevahendite märgistamise nõuetega⁶, kohaselt ning teavitab sellest kirjalikult Põllumajandusametit.

5. Tagada, et kindlaks tehtud taimekaitsevahendite väärkasutamise juhtumite puhul selgitatakse välja väärkasutaja.

Tulenevalt asjaolust, et riikliku järelevalve eesmärk on muu hulgas ka keskkonnale avalduvate ohtude ennetamine ja väljaselgitamine, samuti keskkonnaga seotud korrariikkumiste tõrjumine ja kõrvaldamine, viib Põllumajandusamet aasta jooksul taimekaitse valdkonnas läbi ligikaudu 1000 kontrolltoimingut, millest ligikaudu 90% moodustab taimekaitsevahendi kasutamise kontroll. Eelmainitud kontrolltoimingute hulgas on viimastel aastatel (2013-2015) käsitletud kokku 12 võimalikku taimekaitsevahendi väärkasutuse tõttu hukkunud mesilaste juhtumit, millest neljal juhul jäi väärkasutuse põhjustaja välja selgitamata. Mesilaste hukkumise korral võtab Põllumajandusamet proovi mesilastest ja samaaegselt ka kõige tõenäolisemalt mesilaste hukkumise põhjustanud põllumajanduskultuurilt, mida oli töödeldud taimekaitsevahendiga. Hukkunud mesilaste ja põllumajanduskultuuri labori analüüside vastused jõuavad Põllumajandusametisse üldjuhul 3-4 nädala jooksul. Kui mesilaste hukkumine ei ole analüüsi tulemusena põhjustatud taimekaitsevahendi väärkasutusest, siis selle aja möödudes on praktiliselt võimatu (preparaadi lagunemise tõttu) võtta täiendava väärkasutuse tuvastamiseks uus proov mõnelt teiselt põllult ja põllumajanduskultuurilt. Lisaks analüüside tegemisele selgitab Põllumajandusameti ametnik välja kõik võimalikud antud piirkonnas tegutsevad taimekaitsevahendite kasutajad, eesmärgiga kindlaks teha väärkasutaja. Arvestades mesilaste võimalikku korjeraadiust 3 km, kujuneb kontrollitava ala pindalaks iga juhtumi korral 28,3 km², mis on taimse materjali läbivaks süvaanalüüsiks liiga ressursimahukas ala.

6. Määrata Eesti ametkondadele kohustus teostada nende taimekaitsevahendite ohutuse osas lisauuringuid, mille kasutamise osas on tekkinud põhjendatud kahtlusi.

Märgime esmalt, et kui taimekaitsevahendi ja selle toimeaine katsetamise käigus selgub, et tootes sisalduv aine ise avaldab ägedat või kroonilist mõju mesilasperede säilimisele ja arenemisele või meemesilaste kokkupuude ainega ei osutu tühiseks, siis toimeaine ei saa riskihindamise tulemusel heakskiitu, mistõttu ei tohi tootja sellist toimeainet taimekaitsevahendisse lisada.⁷ Taimekaitsevahenditest tuleneda võivate riskide paremaks hindamiseks töötas Euroopa Toiduohutusamet 4. juulil 2013. aastal välja uuendatud taimekaitsevahendite riskihindamise juhendmaterjali mesilaste suhtes.⁸ Nimetatud juhendist juhindub taimekaitsevahendite turule laskmisel ka Põllumajandusamet.

Teisena soovime märkida, et taimekaitsevahendite ohutuse jälgimise kohustus toote kasutamise etapil lasub toimeaine teavitajal. Asjakohane teavitaja kohustus sätestatakse komisjoni rakendusmääruses, millega kiidetakse heaks asjakohane toimeaine.⁹ Juhul, kui taimekaitsevahendite kasutamise etapil tekib ohukahtlus, siis teeb vajalikud toimingud oma pädevuse piires korrakaitseorgan või kohaldab seaduses ettenähtud meetmeid ohu olemasolu väljaselgitamiseks.¹⁰ Taimekaitseseaduse § 88 lg 1 kohaselt teostab riiklikku ja

⁶ Komisjoni määrus (EL) nr 547/2011, 8. juuni 2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1107/2009 seoses taimekaitsevahendite märgistamise nõuetega EMPs kohaldatav tekst, ELT L 155, 11.06.2011, lk 176–205.

⁷ Taimekaitsevahendite turulelaskmise määrus (EÜ) nr 1107/2009 lisa 2 punkt 3.8.3, ELT L 309, 24.11.2009, lk 1–50.

⁸ Guidance of EFSA „Guidance on the risk assessment of plant protection products on bees (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. and solitary bees).¹ – Arvutivõrgus: http://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/scientific_output/files/main_documents/3295.pdf, 1 –268 lk. (5.04.2016).

⁹ Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 540/2011, 25. mai 2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1107/2009 seoses heakskiidetud toimeainete loeteluga.

¹⁰ Korrakaitseadus § 26 lõige 1 ja § 27, RT I, 23.03.2015, 207.

haldusjärelevalvet taimekaitsevahendite kohta sätestatud nõuete täitmise üle Põllumajandusamet.

Kolmandaks, põllumajanduslike rakendusuuringute¹¹ raames on rahastatud Eesti Maaülikooli poolt aastatel 2013–2014 läbi viidud ning 2015. aastal valminud rakendusuuringut „Pestitsiidide esinemine Eesti põllumajandusmaastikes asuvatelt korjealadelt korjatud mees ja suiras: mõju meemesilastele“ 44 564,79 euro ulatuses. Võimaluste piires jätkatakse asjakohaste rakendusuuringute rahastamist ka tulevikus.

Seega leiame, et Teie poolt tõstatatud probleem on tähelepanuvääriv, kuid kehtiv õigusruum on piisav võimaldamaks põhjendatud kahtluse korral lisauuringute tegemist.

7. Keelata glüfosaadi müük eraisikutele ja kasutamine teiste, kui ainult vastava väljaõppe saanud taimekaitsetööde teostajate, poolt.

Põllumajandusamet annab pädeva asutusena taimekaitsevahendi loa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009 ning taimekaitseaduses sätestatud alusel ja korras. Juhime tähelepanu, et alates 2011. aastast on Põllumajandusametil õigus määrata taimekaitsevahendi loal kasutajarühmaks professionaalne taimekaitsevahendi kasutaja (piiratud kasutajarühm), kui taimekaitsevahend on kemikaalseaduse kohaselt klassifitseeritud mürgiseks, väga mürgiseks, kantserogeenseks, mutageenseks või reproduktiivtoksiliseks.¹² Juhul, kui Põllumajandusamet otsustab taimekaitsevahendi loa anda, siis tuleb eelnimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohaselt loas määrata kindlaks taimed või taimsed saadused ja mittepõllumajanduslikud alad (näiteks raudteed, avalikud kohad, laoruumid), mille puhul taimekaitsevahendit võib kasutada, ning selle kasutamise eesmärgid. Seega on teatud juhtudel taimekaitsevahendite kasutajarühm piiratud professionaalsete kasutajatega juba kehtiva õiguse kohaselt.

Anname teada, et Euroopa Liidus on glüfosaadi heakskiitmise tingimused kõne all ja arutelu üheks osaks on ka kasutajarühma piiramine üksnes professionaalse taimekaitsevahendi kasutajaga.

8. Sätestada glüfosaadi kasutamise lubatavus ainult maatulundusmaa põllumaa kõlvikutel.

Leiame, et Põllumajandusametil puudub võimalus konkreetse maa-ala kõlvikulise koosseisu määramiseks ning otsene põhjendatud vajadus otsustada taimekaitsevahendi loa andmine üksnes kõlvikutel.¹³ Kuivõrd Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1107/2009 artikkel 31 kohaselt on võimalik taimekaitsevahendi loas määrata kindlaks taimed või taimsed saadused ja mittepõllumajanduslikud alad (näiteks raudteed, avalikud kohad, laoruumid), mille puhul taimekaitsevahendit võib kasutada, ning selle kasutamise eesmärgid, siis ei pea me vajalikuks taimekaitsevahendi kasutamise lubatavust sätestada kõlvikute määratluse alusel ning leiame, et ettepanek ei ole piisavalt argumenteeritud. Taimekaitsevahendi loa andmisega seonduvat käsitlesime punktis 7.

9. Sätestada riigi kohustus võtta vastutus taimekaitsevahendi väär- või liigkasutamisest johtuva kahju tekkimisel, kui pole võimalik selgitada välja kahju tegelikku põhjustajat,

¹¹ Riikliku programm “Põllumajanduslikud rakendusuuringud ja arendustegevus aastatel 2009–2014”. – Arvutivõrgus: <http://www.agri.ee/et/pollumajanduslikud-rakendusuuringud-ja-arendustegevus-aastatel-2009-2014> (5.04.2016).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1107/2009 artikkel 31 lõige 4 punkt d, ELT L 309, 24.11.2009, lk 1–50; Taimekaitseadus § 62 lõige 3 ja § 65 lõige 1, RT I, 01.09.2015, 2.

¹³ Katastris iseseisva üksusena registreeritud maatükkide määratlemist kõlvikuteks reguleeritakse maakatastriseadusega, RT I, 30.12.2015, 30.

ning hüvitada tekkinud kahju kas otseselt riigieelarve vahenditest või eraldi hüvitusfondi kaudu.

Olukorras, kus tuvastatakse taimekaitsevahendi väär- või liigkasutus, tuleb vastutusele võtta isik, kes rikkus taimekaitsevahendi kasutamise nõudeid. Vastasel korral ei saa olukorrale anda hinnangut, et toimunud on taimekaitsevahendi väär- või liigkasutus.

Õigusvastaselt tekitatud kahju ja selle hüvitamine on võlaõigusseaduses määratletud nii süüst sõltumatu vastutusena ehk riskivastutusena¹⁴ kui ka kahju süülisest põhjustamisest tekkiva vastutusena.¹⁵ Riigi poolt isikule tekitatud kahju hüvitamise alused ja kord on reguleeritud riigivastutuse seadusega. Samuti ei jaga Maaeluministeerium seisukohta, mille kohaselt riik peaks vastutama isikute õigusvastaselt tekitatud kahju eest.

10. Luua õigusruum, mille puhul taimekaitsevahendi väärkasutamine toob igal juhul kaasa nii moraalse kui ka materiaalse vastutuse (kohustus korvata tekitatud kahjud lihtsustatud menetluse korras, PRIA toetustest ilmajäämine või nende oluline vähendamine).

Vastutust käsitlesime oma vastuskirja punktides 3, 5 ja 9. Taimekaitse valdkonnas on karistuseks väärteo eest rahatrahvid, mis peaksid omama muu hulgas ka üldpreventiivset mõju.

Samuti leiame, et taimekaitsekoolitus on taimekaitse valdkonda reguleerivates normides osa, mis tõstab professionaalsete taimekaitsevahendite kasutajate sisemist valmisolekut normikohaselt käituda. Maaeluministeerium koos taimekaitsekoolituse korraldajatega panustab ka tulevikus¹⁶, et taimekaitsekoolitus kujundaks professionaalsete taimekaitsevahendite kasutajate sisemist veendumust viisil, mis kindlustab valmisolekut normikohaselt käituda.

Peame oluliseks avatud ja head koostööd kõikide osapooltega, kes tunnevad muret keskkonna ning inimese ja looma tervise pärast ning soovivad olla kaasatud Eesti maaelu edendamises, mistõttu täname Teid eeltoodud probleemidele tähelepanu juhtimast ning kaasame Teid ka edaspidi taimekaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamisele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Kruuse

Maaeluminister

Sama: Riigikogu Keskkonnakomisjon ja Maaelukomisjon

Evelin Hillep, 625 6502, evelin.hillep@agri.ee

---

¹⁴ Võlaõigusseadus §-d 1056, RT I, 11.03.2016, 2.

¹⁵ Võlaõigusseadus §-d 1043–1055, RT I, 11.03.2016, 2.

¹⁶ Taimekaitse koolituse osas tehtud jõupingutuste osas täpsemalt „Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava 2013-2017“, vahearuandes 2013-2015. Arvutivõrgus: <http://www.agri.ee/et/taimekaitsevahendite-saastva-kasutamise-tegevuskava-aastateks-2013-2017> (05.04.2016).